

Các nhân tố ảnh hưởng đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên

NGUYỄN DUY THỰC*
LÊ NGỌC MINH KHUÊ**

Tóm tắt

Nghiên cứu này nhằm xác định và đánh giá các nhân tố ảnh hưởng đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh. Kết quả nghiên cứu cho thấy, có mối quan hệ tích cực giữa các nhân tố: Điều kiện học tập; Danh tiếng trường đại học; Học phí và chuẩn chủ quan; Thông tin truyền thông với Quyết định lựa chọn trường đại học tư thục của sinh viên. Từ đó, nghiên cứu đề xuất một số hàm ý liên quan đến công tác tuyển sinh giúp các trường đại học tư thục thu hút thêm người học.

Từ khóa: quyết định chọn trường đại học, trường đại học tư thục, các nhân tố ảnh hưởng

Summary

This study aims to identify and evaluate factors affecting students' choice of a private university in Ho Chi Minh City. Research result indicates that Learning conditions, University reputation, Tuition fees and subjective standards, Media information create positive impacts on students' decision to choose a private university. From the finding, several suggestions concerning admission process are provided for private universities to attract more students.

Keywords: decision to choose a university, private university, influential factors

GIỚI THIỆU

Trong những năm gần đây, công tác tuyển sinh của các trường đại học, đặc biệt là đại học tư thục của Việt Nam đang đối mặt với nhiều khó khăn, cụ thể như: Sự chuyển biến trong “thị trường” tuyển sinh, bên cung tăng do nhiều trường đại học thành lập mới, bên cầu là sự sụt giảm lượng học sinh THPT do có nhiều sự lựa chọn khác hấp dẫn hơn, như: du học nước ngoài, học nghề, đi làm... Nhiều học sinh THPT lựa chọn trường đại học còn cảm tính, thiếu hiểu biết về ngành nghề lựa chọn dẫn đến sự chán nản bỏ học giữa chừng, gây lãng phí cho gia đình và xã hội. Các trường đại học đã tập trung nguồn lực nhiều hơn vào các chiến dịch truyền thông, nhưng không phải tất cả nỗ lực truyền thông nhằm thu hút sinh viên của các trường đã được triển khai hiệu quả. Nhiều trường đại học ngoài công lập tuyển được rất ít sinh viên so với chỉ tiêu dẫn đến lãng phí nguồn lực của trường, ảnh hưởng đến đầu tư phát triển nhà trường và chính sách phát triển xã hội hóa giáo dục đại học của Chính phủ.

Nghiên cứu này được thực hiện nhằm xác định và đánh giá các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học tư thục của học sinh, từ đó đưa ra các hàm ý để các trường có chiến lược phát triển phù hợp với yêu cầu của xã hội.

CƠ SỞ LÝ THUYẾT VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Cơ sở lý thuyết

Từ những năm 1980, các vấn đề về lựa chọn trường đại học của sinh viên đã được phân tích trong nhiều tài liệu. Các nghiên cứu sự lựa chọn trường đại học của sinh viên đã được tiến hành ở cả các nước phát triển và đang phát triển. Tại Mỹ, các mô hình nổi tiếng về sự lựa chọn của sinh viên đã được phát triển bởi Chapman (1981). Trong nghiên cứu này, Chapman cho rằng, sự lựa chọn trường đại học bị tác động bởi các nhân tố, gồm: Sự ảnh hưởng của những người quan trọng; Những đặc điểm cố định của cơ sở đào tạo; Những nỗ lực truyền thông của cơ sở đào tạo đến sinh viên tiềm năng.

Kee Ming (2010) cho rằng, có một mối quan hệ tích cực giữa: vị trí, chương trình học, danh tiếng đại học, cơ sở vật chất, chi phí học tập, cơ hội việc làm, sự hỗ trợ tài chính, các chuyến viếng thăm trường với quyết định lựa chọn đại học.

*, **, Trường Đại học Văn Lang

Ngày nhận bài: 16/07/2021; Ngày phản biện: 10/8/2021; Ngày duyệt đăng: 18/8/2021

Ở Việt Nam cũng có một số nghiên cứu về các nhân tố ảnh hưởng đến Quyết định lựa chọn trường đại học. Nghiên cứu của Trần Văn Quý, Cao Hào Thi (2009) cho thấy, có 5 nhân tố bao gồm: Cơ hội việc làm trong tương lai; Đặc điểm cố định của trường đại học; Bản thân cá nhân học sinh; Cá nhân có ảnh hưởng đến Quyết định của học sinh và Thông tin có sẵn trong việc lựa chọn trường đại học.

Trong khi đó, nghiên cứu của Nguyễn Thị Kim Chi (2018) đã đánh giá các nhân tố ảnh hưởng đến Quyết định chọn trường là: Cảm nhận về cơ sở vật chất và nguồn lực; Danh tiếng trường đại học; Cảm nhận về chi phí; Thông tin học sinh nhận được từ trường đại học; Cảm nhận về chương trình học; Chuẩn mực chủ quan; Lời khuyên của người khác.

Mô hình và giả thuyết nghiên cứu

Từ việc phân tích các nghiên cứu trước đó, các tác giả đề xuất mô hình nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên, gồm 5 nhân tố: Điều kiện học tập; Danh tiếng trường đại học; Thông tin, truyền thông; Học phí; Chuẩn chủ quan (Hình).

Các giả thuyết nghiên cứu được xem xét như sau:

H1: Điều kiện học tập có ảnh hưởng thuận chiều đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên.

H2: Danh tiếng trường đại học có ảnh hưởng thuận chiều đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên.

H3: Thông tin, truyền thông có ảnh hưởng thuận chiều đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên.

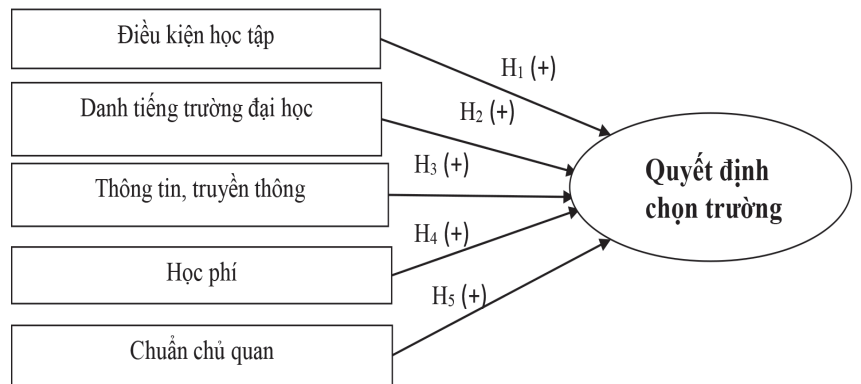
H4: Học phí hợp lý có ảnh hưởng thuận chiều đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên.

H5: Chuẩn chủ quan có ảnh hưởng thuận chiều đến Quyết định chọn trường đại học tư thục của sinh viên.

Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu này sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính kết hợp định lượng. Nghiên cứu định tính nhằm xác định cơ sở lý thuyết, xây dựng mô hình nghiên cứu và các thang đo ban đầu của nghiên cứu. Phân tích định lượng thực hiện các mục đích chính, như: đo lường, kiểm tra các mối quan hệ, kiểm tra giả thuyết, phân tích hồi quy và giải thích toàn bộ tập dữ liệu thu thập được. Tổng thể của nghiên cứu này tập hợp các sinh

HÌNH: MÔ HÌNH ĐỀ XUẤT NGHIÊN CỨU

Nguồn: Đề xuất của nhóm tác giả

viên đang học năm thứ nhất tại các trường đại học tư thục trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh.

Kích thước mẫu được tính theo công thức:

$$n = \frac{z^2 \cdot p \cdot q}{e^2}$$

Trong đó: n = Kích thước mẫu; z là giá trị phân phối xác suất chuẩn hóa tại khoảng tin cậy cụ thể ($Z = 1,96$ ở mức độ tin cậy 95%); p là tỷ lệ chọn một lựa chọn; $q = 1 - p$ là tỷ lệ không chọn lựa chọn; e là sai số (5%). Theo công thức này cỡ mẫu $n \approx 385$ với $p = 0,5$.

Công cụ khảo sát là một bảng câu hỏi được gửi cho những sinh viên. Dữ liệu sơ cấp được thu thập từ khảo sát 600 sinh viên chính quy của Trường Đại học Văn Lang, Trường Đại học Công nghệ TP. Hồ Chí Minh (HUTECH) và các trường khác thông qua bảng hỏi với phương pháp chọn mẫu thuận tiện. Khảo sát thực hiện trong vòng tháng 5-6/2021.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN

Kết quả kiểm định thang đo

Kết quả kiểm định Cronbach's Alpha cho 6 thang đo (bao gồm 5 biến độc lập và 1 biến phụ thuộc): Điều kiện học tập (10 biến quan sát); Danh tiếng trường đại học (6 biến quan sát); Thông tin, truyền thông (5 biến quan sát); Học phí (4 biến quan sát); Chuẩn chủ quan (4 biến quan sát); Quyết định chọn trường (4 biến quan sát).

Tất cả các thang đo đều có Cronbach's Alpha > 0,6, các biến quan sát đều có hệ số tương quan với biến tổng > 0,3, nên các thang đo và các biến quan sát đều đạt yêu cầu (Hoàng Trọng, Chu Nguyễn Mộng Ngọc, 2008).

Kết quả phân tích nhân tố khám phá (EFA)

Kết quả phân tích EFA với biến độc lập lần 2, sau khi bỏ biến Danh tiếng do không đạt yêu cầu hội tụ và phân biệt, ta có được: Chỉ số KMO là 0,953 và Sig. của kiểm định Bartlett's là 0,00 đủ điều kiện phân tích EFA. Kết quả phân tích EFA 4 nhân tố có tổng phương sai trích là 66,274%. Kết quả EFA đưa ra 4 nhân tố thỏa mãn điều kiện là: Điều kiện học tập - DKHT; Học phí và chuẩn chủ quan - HP; Danh tiếng trường đại học - DT; Thông tin, truyền thông - TT (Bảng 1).

BẢNG 1: KẾT QUẢ PHÂN TÍCH EFA CHO BIẾN ĐỘC LẬP

Tên biến quan sát	Nhân tố				Tên nhân tố
	1	2	3	4	
Điều kiện đào tạo 5	0,820				Điều kiện học tập
Điều kiện vật chất 1	0,819				
Điều kiện đào tạo 4	0,732				
Điều kiện vật chất 2	0,721				
Điều kiện đào tạo 1	0,712				
Điều kiện đào tạo 2	0,667				
Điều kiện đào tạo 3	0,611				
Học phí 2		0,768			Học phí và chuẩn chủ quan
Chủ quan 2		0,765			
Học phí 4		0,761			
Chủ quan 3		0,718			
Chủ quan 1		0,715			
Học phí 1		0,674			
Học phí 3		0,657			
Chủ quan 4		0,649			
Học phí 2		0,768			
Điều kiện vật chất 4			0,689		Danh tiếng trường đại học
Danh tiếng 5			0,655		
Danh tiếng 4			0,643		
Điều kiện vật chất 5			0,602		
Danh tiếng 1			0,588		
Danh tiếng 2			0,540		
Điều kiện vật chất 3			0,510		Thông tin truyền thông
Danh tiếng 6			0,495		
Thông tin 3				0,690	
Thông tin 1				0,652	
Thông tin 4				0,651	
Thông tin 2				0,584	
Thông tin 5				0,564	

BẢNG 2: KẾT QUẢ HỒI QUY

Mô hình	Hệ số chưa chuẩn hóa		Hệ số chuẩn hóa	t	Sig.	Thông kê đa cộng tuyến	
	B	Sai số chuẩn	Beta			Tolerance	VIF
(Hằng số)	-0,009	0,148		-0,058	0,954		
DKHT	0,461	0,050	0,370	9,289	0,000	0,476	2,101
HP	0,153	0,038	0,173	4,039	0,000	0,412	2,426
DT	0,245	0,061	0,211	3,984	0,000	0,270	3,700
TT	0,147	0,047	0,140	3,158	0,002	0,386	2,590

a. Biến phụ thuộc: QD

Nguồn: Kết quả phân tích từ dữ liệu điều tra

Kết quả phân tích EFA với biến phụ thuộc Quyết định lựa chọn - QĐ, gồm 4 biến quan sát nhóm thành 1 nhân tố, với phương sai trích 77,738%.

Phân tích hồi quy và kiểm định các giả thuyết nghiên cứu

Kết quả phân tích hồi quy tại Bảng 2 có hệ số xác định bội $R^2 = 0,589$, kiểm định F có Sig. = 0,000 < 0,05, cho nên mô hình có ý nghĩa thống kê. Từ Bảng 2, có thể thấy, các nhân tố ảnh hưởng đến Quyết định chọn trường của sinh viên, gồm: Điều kiện học tập - DKHT; Học phí và chuẩn chủ quan - HP; Danh tiếng trường đại học - DT; Thông tin, truyền thông - TT, với mức ý nghĩa 5%.

Phương trình hồi quy chuẩn hóa:

$$QD = 0,370*DKHT + 0,173*HP + 0,211*DT + 0,140*TT$$

Bảng 2 cũng cho thấy, các giả thuyết: Điều kiện học tập (H1); Học phí và chuẩn chủ quan (H4, H5); Danh tiếng trường đại học (H2); Thông tin truyền thông (H3) có tác động thuận chiều tới Quyết định chọn trường của sinh viên.

Mức độ tác động của các nhân tố được xếp theo độ lớn của hệ số hồi quy chuẩn hóa: Tác động lớn nhất là Điều kiện học tập (0,370), các nhân tố tiếp theo là: Danh tiếng trường đại học (0,211); Học phí và chuẩn chủ quan (0,173); Thông tin truyền thông về trường (0,140).

Một số kiểm định khác

Kiểm định Independent Samples cho thấy, không có sự khác biệt về quyết định chọn trường đại học giữa sinh viên nam và nữ; không có sự khác biệt về quyết định chọn trường đại học giữa sinh viên có hộ khẩu ở thành thị và nông thôn.

Kiểm định sâu ANOVA cho thấy, có sự khác biệt về quyết định chọn trường đại học giữa các nhóm ngành học. Cụ thể: Sinh viên ngành kinh tế (điểm trung bình 3,88) có sự khác biệt về quyết định chọn trường với sinh viên ngành công nghệ - kỹ thuật (điểm trung bình 4,11).

Nghiên cứu cũng cho thấy, có sự khác biệt về quyết định chọn trường giữa sinh viên Đại học Văn Lang (điểm trung bình 3,93) và Trường Đại học Công nghệ TP. Hồ Chí Minh (điểm trung bình 3,63). Nguyên nhân khác biệt được chỉ ra là do đánh giá về Điều kiện học tập của sinh viên với hai trường là khác nhau: Đại học Văn Lang (điểm trung bình 4,20) và Trường Đại học Công nghệ TP. Hồ Chí Minh (điểm trung bình 3,81).

KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý ĐỀ XUẤT

Kết luận

Từ kết quả nghiên cứu cho thấy, có 4 nhân tố tác động đến quyết định chọn trường đại học tư thục trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh của sinh viên, gồm: Điều kiện học tập; Danh tiếng trường đại học; Học phí và chuẩn chủ quan; Thông tin, truyền thông. Đồng thời, nghiên cứu cũng chỉ ra có sự khác biệt về quyết định chọn trường đại học giữa các ngành học. Cụ thể: Sinh viên ngành kinh tế có quyết định chọn trường khác với sinh viên ngành công nghệ - kỹ thuật (điểm trung bình của sinh viên ngành Công nghệ - Kỹ thuật cao hơn). Nghiên cứu cũng cho thấy, có sự khác biệt về quyết định chọn trường giữa sinh viên Trường Đại học Văn Lang và Trường Đại học Công nghệ TP. Hồ Chí Minh (điểm trung bình của Đại học Văn Lang cao hơn Trường Đại học Công nghệ TP. Hồ Chí Minh).

Một số hàm ý chính sách

Từ kết quả nghiên cứu, nhóm tác giả đề xuất một số hàm ý chính sách để các trường đại học tư thục tại TP. Hồ Chí Minh làm tốt hơn nữa công tác tuyển sinh. Cụ thể:

Thứ nhất, các trường đại học tư thục cần tiếp tục phát huy thế mạnh của mình đầu tư mở các ngành mới phục vụ nhu cầu xã hội, nhất là những ngành mà kinh tế số đang đòi hỏi cung cấp nguồn nhân lực lớn. Mặt khác, các trường tư thục cần tiếp tục xây dựng cơ

sở vật chất khang trang, như: lớp học, thư viện, sân tập thể thao, căng tin... để tạo ra hình ảnh một trường đại học hiện đại phục vụ tốt cho nhu cầu người học. Đồng thời với việc có đội ngũ giáo viên tốt, chương trình và phương pháp đào tạo thiết thực, các nhà trường cũng cần có các hoạt động năng động thu hút thanh niên, như: văn nghệ, thể thao, giao lưu... hình thành một môi trường đào tạo toàn diện để thu hút người học.

Thứ hai, danh tiếng của một trường đại học là một vấn đề xã hội luôn theo dõi, quan tâm. Vì vậy, các trường tư thục càng cần phải dày công xây dựng danh tiếng qua nhiều thế hệ. Các trường nên tiếp tục thu hút các giảng viên có trình độ cao, xây dựng các chương trình đào tạo theo hướng hội nhập với các chương trình quốc tế. Cải tiến phương thức đào tạo hội nhập với thực tiễn để sinh viên ra trường đáp ứng tốt với nhu cầu xã hội.

Thứ ba, hiện nay trong tiềm thức của người học và gia đình, học phí các trường tư thục thường bị coi là cao. Vì thế, một mặt, các trường cố gắng tính toán xây dựng một chính sách học phí hợp lý nhất để thu hút người học; mặt khác, cũng cần tuyên truyền để xã hội, phụ huynh thấy được sự hợp lý của mức học phí mà nhà trường thực hiện. Bên cạnh đó, cần chú ý đến các chính sách hỗ trợ khác, như: liên kết với các ngân hàng để tạo điều kiện cho sinh viên vay vốn, chính sách học bổng, chính sách hỗ trợ sinh viên nghèo...

Thứ tư, các trường cần quan tâm hơn nữa đến công tác thông tin truyền thông, như: các thông tin hàng ngày nhằm xây dựng hình ảnh một trường đại học tốt trong mắt người dân, xã hội. Các thông tin quảng cáo tuyển sinh lại đem đến sự so sánh, lựa chọn trước khi quyết định đăng ký học của học sinh. Vì thế, công tác thông tin và truyền thông phải được xây dựng kế hoạch một cách bài bản cho từng năm học. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Trọng và Chu Nguyễn Mộng Ngọc (2008). *Phân tích dữ liệu nghiên cứu với SPSS*, Nxb Thống kê, TP. Hồ Chí Minh
2. Nguyễn Thị Kim Chi (2018). *Nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn trường đại học của học sinh phổ thông trung học - Trường hợp Hà Nội*, Luận án tiến sĩ, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân
3. Trần Văn Quý và Cao Hào Thi (2009). Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh trung học phổ thông, *Tạp chí Phát triển Khoa học và Công nghệ*, 15, 87-102
4. Chapman, W. D. (1981). A model of student college choice, *The Journal of Higher Education*, 52(5), 490-505, <https://doi.org/10.2307/1981837>
5. Kee Ming (2010). Institutional Factors Influencing Students' College Choice Decision in Malaysia: A Conceptual Framework, *International Journal of Business and Social Science*, 1(3)
6. Mbawuni, J., and Nimako, G. S. (2015). Critical factors underlying students' choice of institution for graduate programmes: Empirical evidence from Ghana, *International Journal of Higher Education*, 4(1), 120-135, <https://doi.org/10.5430/ijhe.v4n1p120>
7. Obermeit, K. (2012). Students' choice of universities in Germany: Structure, factors and information sources used, *Journal of Marketing for Higher Education*, 22(2), 206-230, <https://doi.org/10.1080/08841241.2012.737870>